

**Miljösamverkan
Sverige**

Miljösamverkan Sverige

Verksamhetsplan 2017

Beslutad av styrgruppen den 25 november 2016
Uppdaterad mars 2017

Länsstyrelserna

**Miljösamverkan
Sverige**

Huvudmän

Länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Jordbruksverket samt Havs- och vattenmyndigheten

Webbplats

www.miljosamverkansverige.se

E-postadress

miljosamverkansverige@lansstyrelsen.se

Innehållsförteckning

MILJÖSAMVERKAN SVERIGE.....	4
Samverkan mellan länsstyrelserna.....	4
Uppdrag	5
Mål och arbetssätt	5
Tidsram	6
Medverkande och organisation	6
Styrgrupp	7
Referensgrupp	7
Projektledare.....	7
Projektgrupper	8
Kontaktpersoner	8
Kanslifunktion och administrativt stöd	8
Förankring och fastställelse av framtagna handledningar och policydokument	9
Ekonomi - basbudget	9
Redovisning	10
Verksamhetsplan 2017.....	11
Projektverksamhet.....	11
Bemanningsplan	12

Miljösamverkan Sverige

Samverkan mellan länsstyrelserna

Krav på samverkan mellan länsstyrelserna diskuterades under många år i syfte att nå ett bättre resursutnyttjande, likformighet och god kvalitet i arbetet. Arbetsuppgifterna inom miljöområdet visade inga tecken på begränsning, snarare tvärtom, samtidigt som komplexiteten i uppgifterna syntes öka till följd av införandet av EU's rättsakter i svensk lagstiftning. För att fullgöra uppgiften behövde varje länsstyrelse ha de kunskaper som är nödvändiga för att lösa uppkomna frågor inom prövning och tillsyn i syfte att nå lagefterlevnad och hållbar utveckling. Länsstyrelsen hade även till uppgift att samordna det regionala arbetet inom miljöpolitikens område, vilket ställde krav på såväl förebyggande insatser i form av policyskapande arbete, information och rådgivning som tillsynsvägledning gentemot de lokala tillsynsmyndigheterna.

Betydande samordningsvinster hade tidigare gjorts på miljödataområdet och när det gällde utformning av regionalt uppföljningssystem för miljömålen. Samarbete och samordning hade förekommit även på miljötillsynsområdet men har varit av ad hoc-karaktär och behovet av ett mer organiserat arbete hade visat sig nödvändigt. Miljövårdsdirektörernas tillsynsgrupp tog därför under våren 2004 initiativ till ett informellt samarbete mellan länsstyrelsen, varvid idéerna om att bilda ett *Miljösamverkan Sverige* kom till uttryck med olika regionala miljösamverkan som förebild.

Länsrådsgruppen godkände vid möte den 12 juni 2005 att samarbetet drevs – som ett första steg – under ett år. Naturvårdsverket var positivt inställt och gick in som delfinansiär. Länsrådsgruppen godkände också länsstyrelsernas delfinansiering och gav i november 2005 uppdrag åt miljövårdsdirektörerna att fullfölja arbetet. Vid ett möte i juni 2007 mellan företrädare för Länsrådsgrupp 6 (miljö- och kulturmiljöfrågor) och miljövårdsdirektörerna beslutades att förordna en treårig fortsättning på samarbetet. Samarbetet har därefter fortsatt och regelbundet rapporterats till länsråden. Sedan 2008 har styrgruppen haft i uppdrag att ta fördjupade kontakter med fler centrala myndigheter. Kontakter har tagits med Socialstyrelsen, Kemikalieinspektionen, Jordbruksverket, Energimyndigheten och Havs- och vattenmyndigheten. Under 2009-2013 har Socialstyrelsen ingått i samverkan men avslutade sin medverkan från och med 2014 i och med att tillsynsvägledningen inom hälsoskyddet fördes över till annan myndighet. Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten ingår i samverkan från och med 2012.

Uppdrag

Miljösamverkan Sverige har som främsta syfte att få till stånd en ökad samsyn mellan länsstyrelserna och en mer enhetlig hantering i tillsyns- och prövningsfrågor. Samarbetet ska inriktas på frågor som rör miljöbalken och närliggande lagstiftningar. En viktig roll för Miljösamverkan Sverige är även att arbeta med utveckling av tillsyn och prövning och att bidra till de ingående myndigheternas verksamhetsutveckling. Det yttersta syftet för samverkan handlar om att nå en rättssäker och effektiv hantering av tillsyn och prövning.

Exempel på prövningsfrågor som inryms i uppdraget är dispens/tillstånd från biotopskydd, naturreservat, artskydd, Natura 2000, markavvattning, strandskydd, vattenskyddsdispenser och vilthägn. Frågor med koppling mot prövning enligt kap 9 miljöbalken ingår emellertid inte i uppdraget utan måste hanteras i annan ordning. Länsrådsgrupp 6 är beställare och beslutar om ramar för budget och verksamhet. Resultatet ska redovisas till denna länsrådsgrupp.

Mål och arbetssätt

Miljösamverkan Sverige ska utgöra ett stöd i både länsstyrelsernas operativa myndighetsutövning och dess informativa och förebyggande arbete. Arbetet ska även stödja länsstyrelserna i den tillsynsvägledande rollen. Arbetssättet innebär, populärt uttryckt, att alla länsstyrelser inte behöver uppfinna hjulet varje gång. Avsikten med samarbetet är också att komplettera Naturvårdsverkets, Jordbruksverkets och Havs- och vattenmyndighetens tillsynsvägledning till de regionala och indirekt de lokala tillsynsmyndigheterna.

Den vidare tillsynsvägledningen från regional till lokal nivå står varje länsstyrelse för och den ingår inte i detta samarbete. Däremot kommer vissa av de projekt som Miljösamverkan Sverige arbetar med att vara direkt överförbara till kommunal nivå. Det är då upp till varje länsstyrelse att vidareförmedla kunskap och material till den lokala nivån.

Miljösamverkan Sveriges insatser ska vara konkreta, avgränsade och operativt inriktade. Insatser med inriktning på egeninitierad tillsyn, information och vägledning kommer att prioriteras. Detta uppnås främst genom följande typer av insatser:

- Ta fram informations- och underlagsmaterial i olika aktuella frågor
- Utarbeta handledningar och riktlinjer för tillsyn, skydd, säkerställande och vissa prövningsfrågor
- Gemensamma informations- och tillsynskampanjer
- Kurser och seminarier/webbinarier i anslutning till projekten
- Samla och sprida befintligt material mellan länsstyrelserna

Det är viktigt att betona att Miljösamverkan Sverige inte är en myndighet, utan det är medverkande länsstyrelser som har att svara för myndighetsutövningen. Var och en av dessa väljer själv i vilken omfattning man deltar i de projekt som Miljösamverkan Sverige arbetar med.

Tidsram

Denna verksamhetsplan gäller för år 2017 med utblickar mot 2018 och 2019. Flera av de frågor som denna verksamhetsplan upptar är av mer långsiktig karaktär, varför det finns behov av fortsatta insatser även under kommande år. Erfarenheter från de gångna årens operativa projektverksamhet visar att arbetssättet har klara fördelar och att behovet delvis har kunnat tillfredsställas. Om Miljösamverkan Sverige fortsatt ska vara en integrerad del av länsstyrelsernas miljöarbete avgörs av länsstyrelserna som bland annat har att ta ställning till behovet och effekterna av miljösamverkan, dess omfattning, finansiering och organisatoriska form.

Medverkande och organisation

Miljösamverkan Sverige bedrivs i samverkan mellan länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten i en organisation bestående av en styrgrupp, referensgrupp och projektgrupper med tillhörande projektledare och kontaktpersoner.

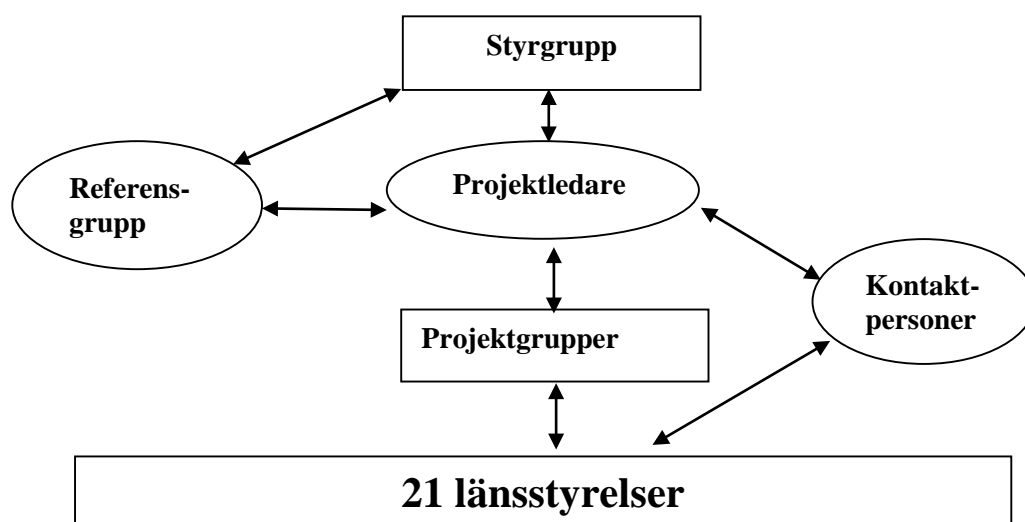

Bild: Organisationsschema för Miljösamverkan Sverige

Styrgrupp

I styrgruppen sitter representanter för länsstyrelserna och adjungerade företrädare för Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten. Projektledarna är föredragande i gruppen.

Styrgruppen svarar för att ta fram ett förslag till övergripande verksamhetsplanering och budget inom de ramar som beställaren (Länsrådsgrupp 6) har beslutat samt för återkoppling av verksamheten till sina respektive organisationer. Styrgruppen tar även beslut i principiellt viktiga frågor. Styrgruppen ansvarar för årlig resultatredovisning till länsrådsgrupp 6 som också beslutar om övergripande inriktning och budget.

Styrgruppen möts 6-8 gånger per år och fattar bland annat beslut om den löpande verksamheten samt tar fram förslag till verksamhetsplan och budget. Styrgruppen fastställer även projektplaner, handledningsdokument och slutrapporter.

Referensgrupp

Referensgruppen utgörs i sin helhet av Miljönätverket vid landets länsstyrelser. Referensgruppen utgör primär remissinstans för handledningsdokument och slutrapporter.

Projektledare

Samarbetet leds av två projektledare. De sköter det löpande arbetet inom Miljösamverkan Sverige samt har till uppgift att samordna verksamheten mellan projektgrupper och kontaktpersoner inom respektive länsstyrelse. De har även till uppgift att samordna verksamheten mellan styrgruppen och projektgrupperna.

Under verksamhetsåret skapas olika tillfälliga projektgrupper för att genomföra de olika projekten. Grupperna som leds av projektledarna har till uppgift att ta fram bland annat underlagsmaterial, checklistor, handledningar och informationsmaterial.

Följande arbetsuppgifter ligger särskilt på projektledarna:

- Föredragande och sekreterare i styrgruppen
- Sammanställande och sekreterare i projektgrupper
- Ansvara för Miljösamverkan Sveriges webbplats och den gemensamma webbplatsen för alla miljösamverkan. Detta innebär såväl administration/uppbyggnad som löpande redaktionellt arbete
- Utarbeta förslag till detaljerad verksamhetsplan för respektive år
- Med stöd av kansli vid Länsstyrelsen Västra Götaland följa och redovisa Miljösamverkan Sveriges ekonomi
- Tillsammans med projektgrupper följa upp genomförandet av olika projekt och sammanställa resultatet av olika projekt

- Fortlöpande hålla kontakt och utbyta information och synpunkter med kontaktpersonerna och andra medverkande vilket bland annat sker via e-post och skrivelser, samt genom direkta kontakter med enskilda kontaktpersoner och andra berörda
- Medverka vid möten mellan projektledare för regionala miljösamverkan.

Projektgrupper

I projektgrupperna deltar en projektledare och i regel 4-6 miljöbalkshandläggare som representanter för sina länsstyrelser samt i förekommande fall representanter från berörda centrala verk.

Projektgrupperna svarar för planering av olika insatser och för utvärderingar av genomförda projekt. Projektgrupperna möts efter behov.

Följande arbetsuppgifter ligger särskilt på projektgrupperna:

- Närmare planlägga de projekt som verksamhetsplanen omfattar
- Utarbeta informationsmaterial, handledningar och annat material som behövs för att genomföra de olika projekten
- Bidra med material till webbplatser
- Remissbehandla handledningar och annat viktigare material
- Utvärdera genomförda projekt tillsammans med projektledaren och lämna förslag till fortsatta insatser
- Informera och marknadsföra Miljösamverkan Sverige, bland annat på kurser och möten som anordnas inom miljöbalksområdet

Kontaktpersoner

Inom varje länsstyrelse finns minst en kontaktperson för Miljösamverkan Sverige. Kontaktpersonerna har till uppgift att föra fram välförankrade idéer från sina respektive arbetsplatser och ge förslag på lämpliga projekt till projektledarna. Kontaktpersonerna har även till uppgift att sprida information och resultatet till kollegor, verksamhetsutövare, lokala tillsynsmyndigheter, konsulter med mera via befintliga nätverk, e-postgrupper, webbplatser etc.

Kanslifunktion och administrativt stöd

Länsstyrelsen Västra Götaland svarar för Miljösamverkan Sveriges kanslifunktion. I det administrativa stödet ingår bland annat att hålla arkiv och ha hand om ekonomin.

Förankring och fastställelse av framtagna handledningar och policydokument

Det material som utarbetas och som innehåller förslag till gemensamma rutiner och policys skall remitteras till samtliga län, Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Havs- och vattenmyndigheten och övriga berörda myndigheter på lämpligt sätt och därefter fastställas genom beslut i styrgruppen. Styrgruppen avgör om viktigare, principiella frågor skall lyftas till länsrådsgruppen för avgörande. Det står därefter varje myndighet fritt att använda materialet efter eget gottfinnande. Ett fastställt dokument kan inte åberopas spegla vare sig Naturvårdsverkets, Jordbruksverkets, Havs- och vattenmyndighetens eller enskilda länsstyrelsers uppfattning.

Ekonomi - basbudget

	2017	2018	2019
Kostnader (kk)			
Lön inkl OH Projektledare	1600	1730	1540
Lön ekonomiadministration och informatör	50	50	50
Resekostnader	100	100	100
Övriga verksamhetskostnader	70	70	70
TOTALT Kostnader	1820	1950	1760
Intäkter (kk)			
Inående balans	220	190	30
Länsstyrelserna	690	690	690
Naturvårdsverket	600	600	600
Jordbruksverket (preliminärt)	100	100	100
Havs- och vattenmyndigheten	400	400	400
TOTALT Intäkter	2010	1980	1820

Budgeten ovan baseras på att de deltagande myndigheterna fortsätter att bidra med samma basbudget 2018-2019 som 2017, vilket medför en successiv neddragning av verksamheten fr o m 2018.

Under 2017 har Naturvårdsverket tilldelat extra medel till Miljösamverkan Sverige för arbete med naturvårdsfrågor. En del av den ordinarie projektledarkostnaden på 2 årsarbetskrafter (1920 kkr) under 2017 belastar istället därför dessa extra medel.

Naturvårdsverket har under hand meddelat att man är beredd att fortsätta samarbetet på samma nivå men kan inte avge fleråriga åtaganden. För 2017 bidrar Naturvårdsverket med 600 kkr till basbudgeten. Jordbruksverket bidrog med 100 kkr per år 2012-2016 och bidrar med en lika stor summa åren 2017-2019. Havs- och vattenmyndigheten har beslutat om ett årligt bidrag på 400 kkr under en period av tre år, 2017-2019. Länsstyrelsefinansieringen är säkrad på det sättet att ca 690 kkr avsätts till Miljösamverkan Sverige i länsstyrelsernas regleringsbrev. Medlen förvaltas av Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Under 2017 har Naturvårdsverket tilldelat extra medel på 1350 kkr för arbete med naturvårdsfrågor. Detta medför en utökad satsning på projekt med koppling till naturvård och att Miljösamverkan Sverige ansvarar för driften av Strandskyddsdelegationens tidigare webb under 2017-2018.

Budgeten för åren 2018-2019 baseras på att de deltagande myndigheterna fortsätter att bidra med samma summa som tidigare är. Detta innebär en neddragning av verksamheten i form av successivt minskad projektledartid från och med 2018, samt fortsatt minskad ersättning till länsstyrelserna för rese- och hotellkostnader. Dessutom kommer övriga kostnader, till exempel webb, tryck- och layoutkostnader, att fortsatt vara på en låg nivå för att få en budget i balans.

Miljösamverkan Sverige är till för ömsesidigt stöd och kompetensutveckling samt gemensamt resursutnyttjande. Det utgår därför ingen ersättning för medverkan i styrgruppen och referensgruppen från Miljösamverkan Sverige. Alla förväntas delta inom ramen för sina ordinarie arbetsuppgifter. En ersättningsmöjlighet finns dock för att betona att det ibland kan vara rimligt att ersätta medverkande miljöbalkshandläggares arbetsgivare för uppkomna kostnader till följd av resor, logi och extraordinära arbetsinsatser etc.

Redovisning

Resultat av arbetet redovisas årligen för länsråden antingen vid ett länsrådsmöte eller enbart för länsrådsgrupp 6. Färdigställda projekt redovisas i sak vid möte med Miljönätverket och på annat lämpligt sätt till exempel i samband med handläggarträffar och nationella seminarier. Projektledarna deltar även på möten med regional miljösamverkan samt deltar i olika aktiviteter för att sprida information om Miljösamverkan Sverige. Verksamhetsberättelse utarbetas årligen och skickas bland annat till länsråden, Miljönätverket vid länsstyrelserna, Miljösamverkan Sveriges kontaktpersoner, Naturvårdsverket, Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten. Den finns också att hämta på Miljösamverkan Sveriges webbplats.

Verksamhetsplan 2017

Projektverksamhet

Projekt från 2016 som fortsätter under delar av 2017 är

- En säkrare Sevesotillsyn
- Stärkt grön tillsyn
- Klimatanpassning i tillsyn
- Tillsyn av industriutsläppsverksamheter i praktiken

Dessutom kommer projektgruppen som under 2016 tog fram en länsstyrelsegemensam modell för behovsutredning att återuppta sitt arbete under 2017 och göra en översyn av den framtagna modellen.

Nedanstående nya projekt utgår från länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets, Jordbruksverkets och Havs- och vattenmyndighetens gemensamma prioritering och kommer att påbörjas och i några fall helt genomföras under verksamhetsåret:

1. Uppföljning och utvärdering av kommunernas tillsyn
2. MKN vatten i tillsyn av miljöfarliga verksamheter
3. Informationssatsning terrängkörning
4. Ekonomiska säkerheter

Om utrymme finns i verksamheten kommer även följande projekt att genomföras:

5. Lönsamhetskalkyl vattenkraft
6. Utvecklad vägledning i samverkan och bevakare i ny tappning

Genom Naturvårdsverkets extra tilldelning under 2017 av medel för naturvård förstärks arbetet inom projekten Stärkt grön tillsyn och Informationssatsning terrängkörning. Dessutom genomförs en förstudie för att identifiera och prioritera behovet av grön tillsyn/prövning på länsstyrelserna. Miljösamverkan Sverige svarar också för driften av Strandskyddsdelegationens tidigare webbplats under 2017-2018 samtidigt som vi arbetar med att finna en lösning för de delar av webben som är värda att bevara i ett längre perspektiv.

De efterföljande projektförslagen (se sid 13-24) är underlag för att starta de nya projekten. Syftet med förslagen är att beskriva de behov som ligger till grund för projekten och vilka ramar som ska gälla. Med utgångspunkt i dessa arbetar projektgrupperna fram detaljerade projektplaner som fastställs av styrgruppen.

Bemanningsplan

Projektledare:

Ingela Höök, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Carina Lif, Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Kristina Höök-Patriksson, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, deltid naturvård under 2017

Lena Strömvall, Länsstyrelsen i Västmanlands län, deltid naturvård under 2017

Styrgrupp:

Magnus Eklund, Länsstyrelsen i Örebro län (ordförande)

Ulrika Samuelsson, Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Tomas Waara, Länsstyrelsen i Uppsala län

Elisabet Ardö, Länsstyrelsen i Kronobergs län

Gustav Enander, Länsstyrelsen i Jönköpings län

Adjungerade medlemmar i styrgruppen:

Ingela Hiltula, Naturvårdsverket

Teresia Persson, Jordbruksverket

Ann Lundström, Havs- och vattenmyndigheten

1a. Uppföljning av kommunernas tillsyn

Förslagslämnare: Ulrika Samuelsson, Länsstyrelsen i Västra Götalands län.
Tillsammans med Miljönätverkets miljöskyddsgrupp.

Kommer att delta i projektet: Nej.

Ange vilka tillsynsområden som berörs:
Kommunernas tillsyn enligt MB.

Kort bakgrund

Länsstyrelserna behöver en gemensam handledning för hur vi ska följa upp kommunernas tillsyn. Detta för att vi ska följa upp på samma sätt över landet. Dessutom behöver vi ta fram ett förslag på hur ofta en kommun ska följas upp.

Mottagare av projektet (målgrupp)

Mottagare är kommunerna, länsstyrelserna samt även Naturvårdsverket och övriga centrala myndigheter som har intresse av att uppföljningen sker på ett likartat sätt. SKL och representanter för Naturvårdsverket bör ingå i arbetsgruppen, alternativt referensgrupp.

Syfte med projektet

Se ovan och nedan.

Mål för projektet

En gemensam handledning för hur vi ska bedriva uppföljning av kommunernas tillsyn. Rekommendationer om frekvens mm.

Aktiviteter

Någon sorts pilotuppföljning skulle kunna ingå t.ex. genom uppföljning av en stor, en liten och en mellankommun innan man gör klar den slutliga handledningen.

Samverkan

SKL, NV, KemI, FHM, m fl

1b. Uppföljning och utvärdering av kommunernas operativa tillsyn

Förslagslämnare: Madeleine Karlsson och Inger Karlsson, Länsstyrelsen i Kronobergs län

Kommer att delta i projektet: Ja, vi deltar gärna om vi har de personella möjligheterna.

Ange vilka tillsynsområden som berörs:

Tillsynsvägledning enligt 3 kap. Miljötillsynsförordningen (2011:13)

Kort bakgrund

Naturvårdsverkets redovisar i sin rapport 2016 till regeringen **Tillsyn enligt miljöbalken – möjligheter till utveckling och förbättring** hur länsstyrelserna under 2015 gjort kommunbesök. Frågeställningar som kan tas upp vid besöken kan vara jäv- och beroendeställning, behovsutredning och tillsynsplan samt resurser och kompetens. Vidare tar NV upp att kommunerna efterfrågar vägledning när det gäller behovsutredningar och tillsynsplaner, vilket har lyfts inom Tillsyns- och föreskriftsrådet. Naturvårdsverkets utvärdering av tillsynsplaner visar att den systematiska planeringen och uppföljningen är bristfällig och att utvecklingsbehovet är stort. De tillsynsvägledande myndigheterna behöver tydligare styrsignaler om vad som ska följas upp och på vilket sätt.

Mottagare av projektet (målgrupp)

Projektet riktas mot miljöskyddshandläggare på länsstyrelserna som arbetar med tillsynsvägledning gentemot kommunerna och då främst de delar som berör uppföljning, utvärdering och samordning av den operativa tillsynen i kommunerna.

Syfte med projektet

Vi behöver likartade frågeställningar när vi följer upp olika delar av kommunernas operativa tillsyn enligt miljöbalken för att kunna jämföra resultatet i hela landet.

Vi behöver arbeta fram en gemensam bedömningsgrund så att man kan jämföra resultat.

Miljösamverkan har i sin rapport lyft att vissa län genomfört eller planerar genomföra kommunbesök där mer än miljöbalkens operativa tillsyn följs upp samtidigt, kan vara livsmedelstillsyn, alkohol- och tobakstillsyn. Där skulle det kunna vara av intresse att få ta del av resultat och hur man genomförde tillsynen. Upplägg, vad man tittat på, svårigheter osv.

Mål för projektet

Vägledning för länsstyrelserna i hur man granskar och värderar kommunernas organisation, tillsyn, behovsutredningar och uppföljningar av tillsynen.

Aktiviteter

Ta fram vägledning inom området.

Workshops där de länsstyrelser som jobbat med dessa frågor kan delta med sin erfarenhet av vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra.

Samverkan

Mellan länsstyrelser och Naturvårdsverket. Kunde kanske vara av intresse att ta med även kommuner i projektet för att få med deras synpunkter på vad de skulle vilja ha för hjälp och vägledning från länsstyrelserna i dessa frågor.

2. MKN Vatten i tillsyn miljöfarlig verksamhet

Förslagslämnare: Karin de Beer, Länsstyrelsen i Värmlands län

Kommer att delta i projektet: Ja. En handläggare från beredningssekretariatet och en miljöskyddshandläggare.

Ange vilka tillsynsområden som berörs:

Tillsyn MKN vatten för i första hand tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter

Kort bakgrund

Det har tidigare genomförts projekt inom t ex Miljösamverkan Sverige och Miljösamverkan Västra Götaland om MKN vatten, men dessa behöver nu tas ett steg längre. Det har gått några år sedan dessa projekt drevs och tillsynsmyndigheterna har ytterligare erfarenhet av tillsyn MKN vatten. Dessutom beslutades i december 2015 ett nytt åtgärdsprogram samt nya MKN för vatten. Därtill kommer att underlagsinformationen i VISS har uppdaterats och förbättrats. Det är därför ett bra tillfälle att ha ett nytt projekt. Det har även hittills varit svårt att komma fram i skälighetsavvägningen när inte en ordentlig bördefördelning funnits.

Mottagare av projektet (målgrupp)

Först och främst miljöskyddshandläggare på länsstyrelserna och kommunerna. Några av dessa handläggare nås genom att de deltar i projektet, andra nås genom utbildningstillfällen och genom att de har nytta av materialet som tas fram inom projektet.

Syfte med projektet

Projektet ska leda till att man kan jobba mer effektivt inom tillsynen för att uppnå MKN vatten. Det är viktigt att projektet även bidrar till en effektivare och konkretare tillsynsvägledning gentemot kommunerna; att få bra exempel på samarbete mellan tillsynsmyndigheter (länsstyrelse och kommun) för att uppnå MKN vatten.

Mål för projektet

- Mallar för föreläggande utifrån framgångsrika ärenden. Bra motiveringstexter som kan användas.
- Metodik för bördefördelning, hur går man till väga, var börjar man och vilka som ska vara med och bidra.
- Metodik för skälighetsbedömning.

Aktiviteter

Länsstyrelserna som deltar i projektet väljer var sin vattenförekomst att arbeta med. Bra om det är ett vatten där det finns flera verksamheter som kan påverka vattnets status. Länsstyrelserna samarbetar med berörda kommuner samt berörda tillsynshandläggare för EBH, vattenverksamhet, kemikalier, jordbruk med mera. Länsstyrelserna emellan har ett diskussionsforum för att gemensamt komma vidare i frågan. Viktiga delar i projektet är även utbildningstillfällen, möjligen med olika målgrupp som till exempel utbildning för de som deltar i projektet, utbildning för övriga länsstyrelser, utbildning för kommunerna.

Samverkan

Flera länsstyrelser (olika typer av handläggare), flera kommuner.

3. Informationssatsning terrängkörning

Förslagslämnare: Cecilia Persson, Naturvårdsverket

Kommer att delta i projektet: Ja, gärna

Ange vilka tillsynsområden som berörs:

Terrängkörning enligt terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen

Kort bakgrund

Otillåten barmarkskörning verkar öka i omfattning. Den innebär skador på mark och vegetation, bl.a. i våtmarker. Den innebär även störning för djur och människor.

(Miljömålsuppföljningen storslagen fjällmiljö, myllrande våtmarker)

Mottagare av projektet (målgrupp)

Länsstyrelserna, och i slutänden förarna, de som kör fyrhjuling, motorcykel m.m. i terrängen.

Syfte med projektet

Någon form av samverkan för att nå ut till förarna så att den otillåtna terrängkörningen minskar i omfattning.

Mål för projektet

Informationssatsning som når fram och får effekt.

Aktiviteter

Se ovan

Samverkan

Samverkan mellan länsstyrelser, Naturvårdsverket, Transportstyrelsen, Trafikverket, Polisen med flera.

4. Ekonomiska säkerheter

Förslagslämnare: Magnus Langendoen, Länsstyrelsen i Västerbottens län

Kommer att delta i projektet: Ja, någon från enheten kommer att delta i projektet

Ange vilka tillsynsområden som berörs:

Projektet fokuserar främst på tillsyn och delvis prövning enligt kap 9 och 10.

Kort bakgrund

Regeringen har i ett svar till Riksrevisionen nyligen uttalat att länsstyrelserna bör samordna sina yrkanden om ekonomiska säkerheter i A-prövningar av gruvor. I Riksrevisionens granskning lyfts ett antal frågor som visar på behovet av samordning av hur vi arbetar med säkerheter. Dessa frågor är inte bara aktuella för gruvnäringen utan för flera olika branscher. Projektet behöver utvecklas och avgränsas tydligare men kortfattat finns bland annat följande frågeställningar:

- I vilka ärenden ska vi ställa krav på ekonomisk säkerhet? Inom vissa branscher är det lagstiftat och i andra i princip standard att man ställer krav på ekonomisk säkerhet medan det inom andra branscher är mer ovanligt och då skiljer det sig också mellan beslut i olika miljöprövningsdelegationer.
- Hur ska man beräkna den ekonomiska säkerhetens storlek? Det borde gå att komma fram till vissa grundprinciper som ska gälla generellt. Inom vissa större branscher kan det dessutom vara önskvärt att det tas fram någon typ av beräkningsmodell, liknande den som finns för täkter.
- Hur använder vi ekonomiska säkerheter i arbetet med förorenade områden? Vid pågående verksamheter händer det att man avvaktar med att sanera en förorening. Detta borde leda till att man ställer krav på att verksamhetsutövaren avsätter medel för detta. Här finns ett flertal frågor som bland annat kopplar till Naturvårdsverkets nyligen avrapporterade regeringsuppdrag om alternativa finansieringsformer för förorenade områden.
- Hur hanterar vi olika former av ekonomisk säkerhet och vilka krav ställer detta på tillsynsmyndigheten?

Mottagare av projektet (målgrupp)

Målgrupp för projektet är handläggare som arbetar med kap 9 och 10.

Syfte med projektet

Syftet är dels att öka användningen av möjligheten att ställa krav på ekonomisk säkerhet och dels att effektivisera hanteringen av de ekonomiska säkerheter som redan ställts. På så sätt minskar risken för att staten ska få stå för kostnader för efterbehandlingar samtidigt som vi på ett effektivt sätt kan driva på efterbehandlingsarbetet.

Mål för projektet

Projektet ska syfta till att ta fram förslag till principer för hur vi hanterar ekonomiska säkerheter i tillsynen och prövningen

Aktiviteter

-

Samverkan

Naturvårdsverket har i början av 2016 visat intresse för att samverka med länen kring dessa frågor och förhoppningen är därför att de skulle kunna bidra aktivt i gruppens arbete.

5. Lönsamhetskalkyl och analys för vattenkraftverk enligt MB 11:6

Förslagslämnare: Daniel Bergdahl, Länsstyrelsen i Örebro län

Kommer att delta i projektet: Maria Hellström och eventuellt handläggare från Uppsala, Västra Götaland och Västernorrland.

Ange vilka tillsynsområden som berörs:

Det gäller tillsyn vattenverksamheter med fokus på vattenkraftverk

Kort bakgrund

Vattenverksamhet omfattas, enligt huvudregeln i 11 kap. 9 § MB, av tillståndsplikt. En del vattenkraftverk har emellertid inte varit föremål för någon miljörättslig prövning, eller har äldre rättigheter som det finns anledning att ompröva. Detta har särskilt aktualiserats från 2012 med beslut från Mark och miljööverdomstolen. Länsstyrelserna har börjat förelägga om att söka tillstånd där det saknas. Länsstyrelserna får med anledning av detta just nu in en mängd tillståndsansökningar av äldre verksamhet.

Enligt 11 kap. 6 § miljöbalken får en vattenverksamhet bedrivas endast om dess fördelar från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den. Syftet med bestämmelsen är att hindra vattenverksamhet som inte är samhällsekonomiskt motiverad. Den samhällsekonomiska bedömningen ska baseras på en ekonomisk analys av rimlig omfattning.

Det finns emellertid inte någon enhetlig praxis gällande lönsamhetskalkyler. Det är olika varianter på lönsamhetskalkyler för olika ansökningar som rör vattenkraftverk. Det är väldigt svårt att avgöra om kalkylen stämmer eller inte. Som det är nu kan en duktig konsult få ett minikraftverk lönsamt beroende av hur man räknar. I ena kalkylen är framtidens intäktsvärde mindre värt, i den andra räknas det med ett högre elpris i framtiden o.s.v.

Det vore bra med en vägledning om hur man ska bedöma ett vattenkraftverks lönsamhet för att skapa ett mer rättssäkert läge vid prövning av vattenkraftverk.

Mottagare av projektet (målgrupp)

Målgruppen är tillsynshandläggare m.fl. som jobbar med tillsyn/prövning av vattenkraft. Målgruppen är även kraftverksägare själva eftersom det blir en felaktig konkurrenssituation om vissa får tillstånd och andra inte beroende av hur konsulter räknar.

Syfte med projektet

Just nu är vi ju i skedet med flera förelägganden och det gäller ofta små kraftverk som saknar tillstånd. Jag känner att flera kraftverk riskerar att slinka igenom och få tillstånd fast de egentligen inte ska ha det enligt MB 11:6.

Mål för projektet

Projektets mål är att ta fram en standard för hur man räknar på lönsamheten hos vattenkraftverk. Projektet ska mynna ut i en vägledning för bedömning av ett kraftverks lönsamhet samt en broschyr eller liknande som kan skickas till kraftverksägare och som visar hur länsstyrelserna tycker man ska räkna. Vore bra om vi länsstyrelser kan visa hur man räknar så att det blir lika för alla.

Aktiviteter

Arbetsgrupp – ekonom, jurist, tillsynshandläggare, ingenjör

Referensgrupp – tillsynshandläggare och andra handläggare på lst samt HaV och Kammarkollegiet.

Vägledning för tillsynshandläggare för hur lönsamheten bedöms.

Broschyr eller liknande för kraftverksägare för hur lönsamheten ska beräknas.

Samverkan

HaV, Kammarkollegiet, Vattenverksamhetsnätverket

6. Utvecklad vägledning och bevakare i ny tappning

Förslagslämnare: Jenny Jonsson, Naturvårdsverket

Kommer att delta i projektet: Ja, Naturvårdsverket kommer att delta.

Ange vilka tillsynsområden som berörs:

Kapitel 7-15 i miljöbalken, både tillsyn och prövning.

Kort bakgrund

- Relevant och effektiv vägledning saknas av tillsynsmyndigheterna trots att mycket resurser läggs på vägledning hos de centrala och regionala myndigheterna samt inom miljösamverkan.
- Andra former/nya metoder för vägledning efterfrågas från de operativa tillsynsmyndigheterna.
- Samordning inom vägledningen mellan Naturvårdsverket, länsstyrelserna och miljösamverkan är inte optimal.
- I inspelen till miljöbalksprojektet lyfts behovet av utveckling, förbättring, modernisering och systematisering av det samlade vägledningsarbetet. Vägledning tas fram av flera olika myndigheter vilket är ineffektivt. Målgruppsanpassningen kan öka.
- I flera utredningar har behovet av stärkt samverkan inom vägledningen lyfts fram. Vi behöver utnyttja den samlade kompetensen på ett bättre sätt och skapa överblick över den vägledning som finns.
- I Stockholms stads remissvar gällande Statskontorets utvärdering, rapport 2014:17, av tillsynsvägledningen på miljöområdet "Vägledning till en bättre tillsyn", lämnas förslag på branschbevakare i ny tappning. Det är ett förslag de vägledande myndigheterna kan arbeta vidare med.

Mottagare av projektet (målgrupp)

Projektet görs för alla tillsynsmyndigheter, både vägledande och operativa. Naturvårdsverket kommer att kunna använda resultatet för att kunna ta initiativ till att genomföra utvecklingsinsatsen tillsammans med länsstyrelserna. Under projektets gång bör arbetet kommuniceras via befintliga kanaler för samverkan, t.ex. Tillsyns- och forskningsrådet.

Syfte med projektet

Effektivisera samverkan och bättre ta till vara på den samlade kunskapen och erfarenheterna inom miljöbalkens sakområden. Detta ska resultera i en mer effektiv, likvärdig och rättssäker tillsyn.

Mål för projektet

Ett konkret förslag på hur vägledningsmyndigheterna och de operativa tillsynsmyndigheterna kan samverka mer effektivt inom vägledningen.

- Beskrivning av ett effektivt arbetssätt för att ta fram och genomföra gemensam vägledning, hur ska det fungera för deltagare och mottagare.
- Vilka samverkansformer behövs.
- Vilka tekniska/IT-lösningar behövs.
- Möjligheter att använda gemensamma format och innehållstyper.
- Möjligheter att validera vägledning.

Ett konkret förslag på hur ett system med bransch/områdesbevakare i ny tappning skulle kunna se ut.

- Förslag om vilka sakområden enligt kapitel 7 till 15 i miljöbalken som behöver bransch/områdesbevakare.
- Förslag på vad som bör ingå i bransch/områdesbevakares uppdrag.

Aktiviteter

- Omvärldsbevaka andra myndighetsområden och andra länders samverkan.
- Intervjua nyckelpersoner om hur ett effektivt vägledningssystem där vi utnyttjar kompetensen optimalt skulle se ut och fungera.
- Ta fram ett förslag på vägledningssystem.
- Identifiera inom vilka sakområden och branscher det behövs bransch/områdesbevakare.
- Bedöma, med utgångspunkt från det som föreslagits av Stockholms stad, vad som bör ingå i bransch/områdesbevakares uppdrag.
- Bedöma behovet av andra insatser för att stärka samverkan mellan tillsynsmyndigheterna.

Samverkan

Samverkan behöver ske med Naturvårdsverket.

**Miljösamverkan
Sverige**

www.miljosamverkansverige.se

Länsstyrelserna